

	SIKKERHETS DATABLAD AMMONIUMSULFAT	
---	---	---

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	16.10.2017
Revisjonsdato	10.06.2020

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	AMMONIUMSULFAT
-------------------	----------------

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde	Gjødslingsmiddel, vannrensing, NOX-redusering av røykgasser, korrosjonsinhibitor, produksjon av rengjøringsmidler, tekstilimpregnering, brannbeskyttelse, produksjon av mineralull, pH-justering, farging av ull, bionering till vannrensing.
Bruk det frarådes mot	Kan reagere kraftig med visse kjemikalier. Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten. Avgir giftige gasser ved oppvarming.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Distributør

Firmanavn	PERMAKEM AS
Besøksadresse	Haralds vei 12
Postadresse	Postboks 225
Postnr.	1471
Poststed	LØRENSKOG
Land	Norway
Telefon	67979600
E-post	office@permakem.no
Hjemmeside	www.permakem.no
Org. nr.	NO963279396MVA

Kontaktperson	Øyvind Bergheim - Mobil 940 03 330 Oyvind@Permakem.no
---------------	--

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	<p>Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: Giftinformasjonen</p> <p>Telefon: 110 Beskrivelse: Brannvesenet</p> <p>Telefon: 112 Beskrivelse: Politiet</p> <p>Telefon: 113 Beskrivelse: Medisinsk nødhjelp</p>
------------	--

Identifikasjon, kommentarer	Døgnåpne tjenester.
-----------------------------	---------------------

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

CLP Klassifisering, kommentarer	Produktet er ikke klassifisert merkepliktig i henhold til EC NO 1272/2008 (CLP).
---------------------------------	--

2.2. Merkingselementer

Annen merkeinformasjon (CLP)	Produktet er ikke klassifisert merkepliktig i henhold til EC NO 1272/2008 (CLP).
------------------------------	--

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT eller vPvB.
Andre farer	Svakt irriterende på huden. Ammoniumsulfat avgir ammoniakk ved kontakt med sterke baser. Kan reagere kraftig med visse kjemikalier. Bland aldri med andre stoffer uten å vite at det er risikofritt. Avgir giftige gasser ved oppvarming.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Ammoniumsulfat	CAS-nr.: 7783-20-2, 7704-34-9 EC-nr.: 231-984-1 REACH reg. nr.: 01-2119455044-46-xxxx		60 -100 %	

Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)
----------------------	---

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Kontakt alltid lege ved ubehag, irritasjon eller andre vedvarende symptomer.
Innånding	Flytt til frisk luft. Skyll munn, nese og svelg med vann.

Hudkontakt	Vask med såpe og vann. Fjern tilsølte klær og fortsett vaskingen.
Øyekontakt	Skyll øynene med rikelige mengder vann i minst 15 minutter og oppsøk lege
Svelging	Drikk rikelige mengder vann. Ved skadesymptomer søkes legehjelp

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	I alle tilfeller av tvil, eller hvis symptomene vedvarer, kontakt lege. Kan virke irriterende på øynene. Kan virke svakt irriterende på huden.
-----------------------------------	--

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Fjern den skadede fra eksponering. Vask straks med såpe og vann. Fjern tilsølte klær og fortsett vaskingen.
Annen informasjon	Under normale omstendigheter og formålsriktig bruk oppstår det ikke risiko eller helseproblemer ved bruk av produktet. Ved tvil eller vedvarende symptomer - Søk legehjelp.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Egnede sløkkingsmidler	Pulver, CO ₂ , skum eller vann i spredt stråle.
Uegnede sløkkingsmidler	Ingen spesielle advarsler.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig i henhold til lov om brannfarlige varer.
Farlige forbrenningsprodukter	Ikke brennbart, men ved oppvarming spaltes materialet og danner meget giftige gasser som svoveloksyder (SO _x), nitrogenoksyder (NO _x) og ammoniakk (NH ₃).

5.3. Råd til brannmannskaper

Brannsløkkingsmetoder	Vanlige tiltak for kjemiske branner.
Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	Bruk åndedrettsbeskyttelse ved slukking av brann.
Annen informasjon	Avskjerm brannen og evakuer et område på 800 m rundt brannen.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Unngå kontakt med øynene. Unngå innånding av støv.
Verneutstyr	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. Vernebriller. Lett beskyttende klær.
For innsattpersonell	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Se også avsnitt 5 ved brann.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø Samles opp for destruksjon.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding Samles opp mekanisk og sendes til destruksjon

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger For videre behandling av avfall se avsnitt 13.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering Unngå støvutvikling. Unngå kontakt med øynene. Unngå innånding av støv.

Beskyttelsestiltak

Råd om generell yrkeshygiene Ikke spis, drikk eller røyk under arbeidet. Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring Lagres tørt, adskilt fra alkaliske stoffer og nitritter.

Forhold som skal unngås Må ikke komme i kontakt med alkalisk reagerende stoffer.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Anbefalinger Tom forbrukt emballasje behandles etter forskriftene, og kastes sammen med vanlig industriavfall.

Spesielle bruksområder Gjødslingsmiddel, vannrensing, NOX-redusering av røygasser, korrosjonsinhibitor, produksjon av rengjøringsmidler, næringsmiddeltilsetning, tekstilimpregnering, brannbeskyttelse, produksjon av mineralull, pH-justering, farging av ull, bionering till vannrensing.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Kontrollparametere, kommentarer Ingen data er tilgjengelig for selve produktet. Ingen grenseverdier er oppgitt i Forskrift om endring i forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak	Sørg for god ventilasjon Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som oppgitt under. Etabler stasjon for øyeskylling nær arbeidssted.
------------------------	---

Øye- / ansiktsvern

Egnet øyebeskyttelse	Bruk tettsittende vernebriller ved fare for kontakt.
Øyevernutstyr	Beskrivelse: Vernebriller. Referanser til relevante standarder: EN 166

Håndvern

Egnede hansker	Bruk godkjente vernehansker. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.
Egnede materialer	Gummi
Gjennomtrengningstid	Verdi: > 8 time(r)
Håndvernutstyr	Beskrivelse: Bruk hansker som er motstandsdyktige mot kjemikalier i følge standard EN 374: Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. BEMERK: Ved utvelgelse av hansker må det tas hensyn til arbeidets art, varighet for bruk, alle relevante arbeidsstedsforhold som: Andre kjemikalier som brukes, fysiske krav (beskyttelse mot snitt-/stikksår, fingerferdighet, varmebeskyttelse), potensiell reaksjon på hanskematerialer så vel som instruksjoner/spesifikasjoner fra hanskeleverandøren.

Hudvern

Egnede verneklær	Lett beskyttende klær.
Hudbeskyttelse, kommentar	Velg kroppsdekkende klær, støvler og forkle avhengig av sannsynlig eksponering eller det som kreves av arbeidsreglement.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern nødvendig ved	Bruk støvmaske ved støvutvikling.
Anbefalt åndedrettsvern	Masketype: Støvmaske bør brukes ved støvutvikling. Filterapparater, type: P2

Hygiene / miljø

Spesifikke hygienetiltak	Hold arbeidstøy adskilt. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Unngå innånding.
--------------------------	--

Eksponeringskontroll

Eksponeringskontroll, kommentarer	Personlig verneutstyr skal velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.
-----------------------------------	--

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Granulat.
Tilstand under normale forhold	Pulver.
Farge	Hvit.
Lukt	Ingen spesiell lukt.
pH	Status: I løsning Verdi: 5,5 Konsentrasjon: 1 %
Tetthet	Verdi: 1,8 g/cm ³ Kommentarer: Relativ tetthet.
Løslighet	Medium: Vann Verdi: 754 g/l Kommentarer: Lett løselig. Temperatur: 20 °C

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Nedbrytingstemperatur: 280 °C
Kommentarer	Dette sikkerhetsdatabladet inneholder kun informasjon som dekker sikkerhet og erstatter ikke produktinformasjon eller produktspesifikasjon.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Produktet har normalt en lav reaksjonsegenskap, men kan reagere voldsomt med visse materialer, se 10.5.
-------------	---

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Produktet er stabilt under normale forhold.
------------	---

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Eksplasjon kan forekomme ved kontakt med oksidasjonsmidler som f.eks kaliumnitrat, kaliumnitrit og natriumklorat.
-------------------------------	---

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Unngå høye temperaturer.
-------------------------	--------------------------

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Reagerer med alkaliske stoffer og nitritter. (kaliumnitrat, kaliumnitrit og natriumklorat).
----------------------------	---

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter

Med alkaliske stoffer vil det utvikles ammoniakk-gass og svoveldioksyd.
Nedbrytning av ammoniumsulfat starter mellom 150 °C og 280°C.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet

Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Oral
Verdi: 3000 mg/kg
Art: Rotte

Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Oral
Verdi: 640 mg/kg
Art: Mus

Komponent

Ammoniumsulfat

Akutt giftighet

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Oral
Verdi: > 2000 mg/kg
Forsøksdyreart: Rotte
Test referanse: OECD Test-retningslinje 401

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeeringsvei: Dermal
Verdi: > 2000 mg/kg
Forsøksdyreart: Rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt

Helserisikoen er liten ved normal håndtering.

Innånding

Kan gi irritasjon i luftveiene.

Hudkontakt

Langvarig kontakt kan føre til irritasjon av huden.

Øyekontakt

Støv i øynene kan forårsake irritasjon.

Svelging

Kan forårsake sår hals, smerter i underlivet, kvalme, brekninger, diare og lignende.

Vurdering kreftfremkallende egenskaper, klassifisering

Basert på tilgjengelige data møter ikke produktet kriteriene for klassifisering.

Vurdering av reproduksjonstoksicitet, klassifisering

Basert på tilgjengelige data møter ikke produktet kriteriene for klassifisering.

Vurdering av aspirasjonsfare, klassifisering

Basert på tilgjengelige data møter ikke produktet kriteriene for klassifisering.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akvatisk toksisitet, fisk

Verdi: > 10 mg/l

	Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 96 time(r) Art: Fôrfisk
Komponent	Ammoniumsulfat
Akvatisk toksisitet, fisk	Verdi: > 460 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 96 time(r) Art: Gylden sauekopp (<i>Leuciscus idus</i>)
Akvatisk toksisitet, alge	Verdi: > 10 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Art: Algea
Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: > 10 mg/l Effektdose konsentrasjon: EC50 Eksponeeringstid: 48 time(r) Art: <i>Daphnia magna</i>
Komponent	Ammoniumsulfat
Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: 129 mg/l Effektdose konsentrasjon: LC50 Eksponeeringstid: 48 time(r) Art: <i>Daphnia magna</i>

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Lett biologisk nedbrytbart.
--	-----------------------------

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringsevne, vurdering	Bioakkumulerer ikke.
---------------------------------	----------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Lett løselig.
-----------	---------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og vPvB	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT eller vPvB.
--	--

12.6. Andre skadevirkninger

Økologisk tilleggsinformasjon	Grenseverdi for spillvann: NH ₄ ⁺ -i kloakk 20 mg/l, i vassdrag 5 mg/l. SO ₄ ²⁻ -i kloakk 200 mg/l, i vassdrag ubegrenset. Dødelighetsgrense for fisk: 500 mg/l
-------------------------------	--

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Destruer i samsvar med regelverk fra lokale myndigheter.
--	--

Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: 020109 annet landbrukskjemisk avfall enn det nevnt i 02 01 08
	Avfallskode EAL: 040109 avfall fra beredning og ferdigbehandling
	Avfallskode EAL: 061099 avfall som ikke er spesifisert andre steder
EAL Emballasje	Avfallskode EAL: 150101 emballasje av papir og papp/kartong
	Avfallskode EAL: 150102 emballasje av plast
Nasjonal avfallsgruppe	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjeff/Miljødirektoratet. Konf. forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 02.02.09.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods Nei

14.1. FN-nummer

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.5. Miljøfarer

ADR/RID/ADN Se seksjon 12.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Se avsnitt 10/11.

14.7. Maritim transport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

ADR/RID Annen informasjon

Begrenset kvantum Det foreligger ingen krav eller begrensninger for transport av produktet; hverken på vei (ADR), tog(RID), sjø (IMDG) eller i luften (ICAO).

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/Forskrifter) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).
Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av

europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).
 Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008 Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP-forskriften). Sist endret 24.09.2018.
 Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Sist endret ved forskrift 20. desember 2018.
 Avfallsforskriften. Sist endret 20. desember 2018.
 Prioritetsliste/Godkjenningsliste.
 ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.
 ADR/RID 2019 – Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.
Ytterligere regulatorisk informasjon	Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Ytterligere informasjon	Databladet er laget etter vår nåværende kunnskap, Norsk regelverk og produsentens opplysninger. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette sikkerhetsdatablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse.
Versjon	1
Utarbeidet av	Øyvind Bergheim